

[Ømann.]

billigere produktion pr. vareenhed fører til generelt set højere priser. Dette er det almindelige billede, selv om jeg godt ved, at der er varegrupper, hvor prisudviklingen har været om ikke faldende, så dog stagnerende.

Se, dette paradoks kan efter vor opfattelse ikke forklares tilfredsstillende uden ved det fænomen, der i bemærkningerne til lovforslaget er kaldt for asymmetri i prisdannelsen. Hvad går dette fænomen nærmere ud på? Jo, stigende effektivitet aflejrer sig for en del i højere lønninger inden for den pågældende branche. Denne omkostningsstigning må under et frit arbejdsmarked smitte af på brancher, der ikke har stigende effektivitet, og lønstigninger i disse brancher kan kun honoreres gennem stigende priser. Men det behøvede i og for sig ikke at være katastrofalt for det almindelige prisniveau, hvis der samtidig var sket prissænkninger i de brancher, der havde haft fald i produktionsprisen pr. vareenhed. Et sådant fald, som efter almindelig liberalistisk mekanik burde indtræffe, er imidlertid ikke indtrådt i alle tilfælde, og resultatet er blevet en generel stigning i prisniveauet.

Jeg tror, det er nødvendigt at sætte ind mod denne manglende tilpasning i priserne, for det er værd at bemærke, at det er de relative priser, prisdifferencierne mellem de forskellige varer, der styrer økonomien. Lægemidlet imod denne situation er at åbne for udenlandsk konkurrence, og dette lægemiddel har da også vist sig probat i adskillige tilfælde. Men hvor denne konkurrence af den ene eller den anden grund ikke gør sig gældende, må vi have en vikar for denne konkurrence, og det er det, lovforslaget tager sigte på.

Det foreslås at udvide monopolrådets virkeområde, således at det ikke blot, som dets virksomhed hovedsagelig er nu, skal være et godkendelsesorgan for prisforhøjelser, men så at det kan se på enhver pris og bedømme, om den overhovedet har det rette niveau — det vil sige den højde, den ville have, hvis varen var produceret i en virksomhed, der drives på kommercielt hensigtsmæssig måde. Denne målestok indebærer — og her kommer forskellen fra monopollovens kriterium om rimelige priser — at en pris godt kan anses for at være for

høj, selv om det kan påvises, at der kun er indregnet de faktiske omkostninger og en skikkelig avance i prisen. Den forhøjede pris kan nemlig skyldes, at der produceres for dyrt, og at en mulig rationalisering er forsømt.

Den politik, som vi hidtil har set regeringen lægge op til, bygger på den antagelse, at prisstigningerne og inflationen skyldes overefterspørgsel; man vil begrænse det private og det offentlige forbrug, man vil lave stramning gennem forbrugsbegrænsning og gennem aktivitetssænkende besparelser på statsbudgettet. Det er vor overbevisning, at en sådan stramning ikke er det, vi har brug for i øjeblikket. Der er jo intet, der tyder på, at der foreligger overefterspørgsel: virksomheder går i stå, vi har større ledighed. Der trænges tværtimod til større aktivitet, og derfor har vi den overbevisning, at dette lovforslag vil bidrage mere til en løsning af de eksisterende økonomiske problemer end regeringens nedskæringspolitik, der umiddelbart er egnet til at fremkalde yderligere arbejdsløshed og sætte produktionen i stå.

Ove Hansen: Jeg forstod på den højtærede handelsminister, at han var noget betænkelig ved dette lovforslag og henviste til dem, vi senere i dag skal behandle. Jeg vil dog ligesom handelsministeren gøre opmærksom på, at de ændringer, der skal behandles senere, kun skal gælde til 1. november i år. Det, hr. Ømann her foreslår, er varige ændringer for monopoltilsynets virkeområde, og det synes jeg vi skal se lidt nærmere på.

Det er min opfattelse, at monopoltilsynet har været til meget stor gavn for forbrugerne. Det tilsyn, det fører med fastsættelse af priser og avancer og kontrol med prisaftaler, er ingen let opgave; men så meget mere grund er der til at påskønne og værdsætte dets arbejde, og jeg er ikke betænkelig ved, at vi udvider tilsynsområdet.

Der er i lovforslaget en udvidelse af formålsparagraffen, som jeg synes vi må tillægge ret stor betydning, idet man nu vil pålægge monopoltilsynet at forhindre priser, der er højere, end de ville have været, dersom konkurrencen i pågældende erhverv eller erhvervsgræn havde været effektiv. Jeg opfatter denne tilføjelse sådan, at finder monopoltilsynet efter at have foretaget en undersøgelse, at prisen, der er fastsat af en